

efter Anordningen af 1838, og derfor forekommer det mig, at man ikke her kan give en saadan Bestemmelse. Jeg skal ogsaa tillade mig at udhæve, at i Skoleanordningen af 29 Juli 1814 § 55 b er der slet ikke en saadan Modsetning, som Andre ville finde, imellem Jordegodsseieren og Fæstere; der staaer: „Jordegodsseieren og Selveieren skulle udrede Brændsel“, og saa siger man, at paa den anden Side staaer, at de Andre skulle gjøre Arbeidet der ved, altsaa skulde det være Fæstebønderne; men det staaer der ikke. Der staaer, at „Bønderne“ skulle gjøre Arbeidet; det er fordi fra gammel Tid af Pligten til Kjørsel alene har paahvilet Bondhartkornet. Derfor maa Selveieren for sit eget Vedkommende haade skove og transportere det Brændsel, som falder paa hans Hartkorn, og det er kun det Brænde, som falder paa Fæstegodssets og, hvad jeg vil indrømme man ogsaa har forstaaet det om, Hovedgaardens Hartkorn, det er kun dette Brænde, som Fæstebønderne skulle bearbejde og transportere. Jeg troer saaledes, at der er god Grund til at opretholde Lovgivningens Bestemmelse om, at Udredelsen af Brændsel blot paahviler Grundeierne.

Ulesen: Det forekommer mig, at Udvalgets Fleertal og den ærede Ordfører nu have udtrykt sig meget rigtigt, naar det angaaende den nu gjældende Maade at udrede Brændsel til Skolerne paa Landet paa, siger, at dette hviler paa ganske andre Forhold end dem, der vedkomme privilegeret og uprivilegeret Hartkorn. Skoleanordningen for Landet af 29de Juli 1814 § 55 b fastsætter, at Brændsel til Skolens Fornødenhed skal udredes af „vedkommende Jordegodsseiere eller Selveiere i Forhold til det Hartkorn, som er underlagt Skoledistrictet; hvortilmod „Bønderne“ (samtlige Bønder i Districtet altsaa) skulle skove og hjemføre Brændet“. Endvidere bestemmer nævnte Lovsted: at „de Arvefæstere, som efter deres Arvefæstebreve kunne paa tsaette og bortfølge deres Gaarde, bør deeltage i Forhold til deres Hartkorn i Brændsels-Udredning til Skolelærerne“. Ifkun „naar Jordegodsseieren paa egen Bekostning har opbygget“ eller herefter opbygger, som det i Anordningen hedder, „anordningsmæssige Skoler og vedligeholder

disse uden nogen Udgift for Districtets Beboere, maa det være tilladt, at Børdian af det Brændsel, som af dem skal leveres til bemeldte Skoler, lignes paa Skoledistrictets Beboere.“ Af disse Lovbestemmelser fremgaaer det klart, men jeg, at Udredelse af Brændsel til Skolerne ene og alene paaligger Eieren, det vil sige Grundeieren, og ikke Skoledistrictets Beboere, saafremt de ikke tillige ere Grundeiere i Districtet, samt at Udredelse af Skolebrænde ikke i sferreste Maade vedkommer Spørgsmaalet om privilegeret og uprivilegeret Hartkorn. Først under Sagen om Selveierdom istedetfor Fæste kan der blive Tale om en Omordning af denne Grundeierne. paahvilende særlige Pligt, eller rettere, efterhaanden som Godseieren følger Bøndergodset, bortfalder med det samme hin Forpligtelse. Det vilde ogsaa være i høieste Maade uretfærdigt, om man ved Egallseringen af Hartkornet vilde ophæve denne Grundeierne som Saabanne paahvilende Forpligtelse; thi, som bekendt er det jo til samtlige Skoler paa et Bøndergods, at Godseieren i. Ex. nu maa levere Brænde; men ved Egallseringen af Hartkornet er det jo kun de Sogne, hvori Godseieren har sine Hovedgaarde beliggende, der ville kunne komme til at nyde nogen Fordeel, idet han der vil komme til at tage Deel i de communale Byrder. Alle de øvrige Sogne paa Godset ville derimod ingen Fordeel kunne drage af Egallseringen, hvortilmod det for smaa Skoledistricter vilde blive en overordentlig stor Byrde, om de alligevel skulde overtage Udredningen af Skolebrænde. Det vilde endnu være saameget utaaleligere for saadanne Sogne at overtage denne Byrde, saalænge Radsretten til Skolelærerembederne endnu tilkommer Godseierens, forsaavidt han er største Godseier i Skoledistrictet. Skulde en saadan Omordning med Villighed og Retfærdighed kunne skee nu, da maatte de Ikkseiere, som saaledes overtog en ny Byrde, have en tilsvarende Deel af den Erstatning, som Thinget ved § 4 har tilstaaet det privilegerede Hartkorns Eiere, samt tillige fuld Myndighed til for Communen selv at besætte Skolelærerembedet. — Ved Sagens første Behandling fremhævede Forsvarerne for Erstatningskravet og navnlig det Medlem af Udvalget, som har dissenteret angaaende Udvalgets Indstil-